

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 31, NUMMER 3 MEI 2008

EXTRA MEDEDELING

Om administratieve redenen zal nr. 2 van dit nummer niet verschijnen
De redactie

WIJ LIETEN IRAK NIET LOPEN

Maandag tweede paasdag hield het Platform tegen de Nieuwe Oorlog met het Haags Vredesplatform een vredestocht van Delft naar het Plein in Den Haag. De tocht werd gehouden omdat Nederland nu al vijf jaar betrokken is bij een oorlog in Irak, waarover de regering Balkenende nog steeds geen openheid van zaken heeft gegeven. De sneeuwstorm, die tijdens de start de wegen wit maakte trok weg toen de negentig deelnemers de Vliet bereikten. Daar werd kort halt gehouden bij TNO, waar proeven met gifgas worden genomen en andere opdrachten van Defensie worden uitgevoerd. In dit blad zijn verschillende foto's opgenomen van de tocht, waaronder het bezoek aan het Legermuseum en de afsluitende manifestatie op het Plein

UITGESTELDE OPENHEID

De vrede-tocht van Tweede Paasdag (24 maart) was bedoeld als protest tegen de Nederlandse regering, die ons land blindelings had betrokken bij de oorlog in Irak. De demonstratie op het Plein had moeten worden opgeluisterd met verklaringen van een drietal eerste kamerleden over een lijst gedetailleerde vragen, die zij aan het kabinet zouden stellen over de Nederlandse betrokkenheid bij die oorlog. Helaas ging alles niet door; de fractie van zijn partij had nog niet het groene licht gegeven. Daarom moesten we tijdens deze demonstratie moeten improviseren, waarbij gelukkig nog voldoende sprekers het gebeuren konden opluisteren, zoals Marc Price van Openheid over Irak nu. Eerst op 22 april mocht Klaas de Vries van zijn fractie opening van zaken geven en verscheen hij voor de TV. De vragen van Klaas de Vries gaan o.m. van de volgende uitgangspunten uit:

- De Israëliëse geheime diensten wisten dat er in Irak geen massavernietigingswapens waren; ook Duitsland was er niet van overtuigd;
- Kofi Anan had in aanwezigheid van Balkenende verklaard dat een Irak-oorlog, die niet door de Veiligheidsraad werd gesteund, in strijd is met het Handvest van de Verenigde Naties en volkenrechtelijk dus illegaal was;
- De Britse premier Blair heeft Balkenende een brief geschreven "for your eyes only", waarvan de inhoud dus verder aan niemand is meegedeeld. Mag dat zomaar?

Over legerwerving en dienstweigering in musea

Jan Bervoets

Tijdens de vredeswandeling van Delft naar Den Haag op 24 maart deden de demonstranten ook het Legermuseum aan. Daar was een tentoonstelling gaande over de Special Forces. Jongetjes werden uitgenodigd om in het museum hun verjaardag te vieren. Daar konden ze in de speciale tentoonstellingsruimte schietoefeningen houden en er was een heuse rekstok die goed was voor een stormbaan. Men kon er leren dat de Special Forces opereerden in Nederlandsch-Indië (maar niets over de 'excessen' van kapitein Westerling!), in Irak en in Afghanistan. Men kon er onder het geknal van granaten een terroristenhuis besluipen. Ik heb mij laten vertellen dat er ook genuanceerdere tentoonstellingen zijn geweest, bijvoorbeeld met kritische cartoons. Zelf trof ik slechts de cartoons van Fritz Behrend, onvoorwaardelijk vóór de NAVO en tegen de langharige wafjes in het Nederlandse leger van de jaren '70 ..

Hoe anders is het deze zomer in het Oorlogsmuseum in Overloon. Daar worden tussen het Amerikaanse legermaterieel en de knijpkatten van de illegaliteit een tentoonstelling gehouden met materiaal van het Museum voor Vrede en Geweldloosheid onder de titel *Onderdrukking en Bevrijding* over dienstweigeraars in Duitsland onder de Nazitijd. Uit vergeelde familiealbums stelde het Anti-Kriegsmuseum Berlijn een expositie samen van die Duitsers die niet mee wensten te werken aan Hitlers vernietigingsmachine. Jonge mensen, die om principiële redenen weigerden dienst te nemen of soldaten

die executies van onschuldige slachtoffers afwezen en dat toen zelf met de dood moesten bekopen. Op de tentoonstelling zijn hun (laatste) brieven te lezen, aangevuld met foto's en teksten van onder andere Heinrich Böll, zelf een deserteur. Het was voor het Berlijnse museum vaak zeer lastig dit materiaal te bemachtigen, omdat veel mensen er liever niet aan herinnerd wilden worden, dat er een familielid als dienstweigeraar of deserteur was terechtgesteld.

Wie niet tussen de tanks en kanonnen in Overloon wil doorbanieren kan voor €2,- een brochure bestellen met de Nederlandse vertaling van de Duitse teksten bij het Museum voor Vrede en Geweldloosheid info@vredesmuseum.nl. De tentoonstelling zelf kan men zien van 4 april t/m 31 augustus 2008, Overloon, Liberty Park, Museumpark 1. Open: 10-17 uur;

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

Vredeskoerier, 't Kan Anders voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Koos de Beus, Jan Bervoets, Kees de Boer. **Redactie:** Koos de Beus, Jan Bervoets, Kees de Boer, Bernadette Pilanen,

Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag; Epost: koerier2006@ddh.nl

De verantwoordelijkheid voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs. De redactie beslist over plaatsing van ingezonden brieven en zal deze inkorten indien nodig.

Abonnementen (informatie en administratie): Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel: 015-785.01.37

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar (8 blz), afgewisseld door het VredesMagazine (36 blz.). Abonneren op beide bladen:: maak € 15 over op giro 903.29.87, t.n.v. 't Kan Anders, Delft.

Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!

Opmaak: Jan Bervoets

Druk: Albani BV. ISSN 0925-5893

Steun met uw ideeën, actieve inzet of bijdrage:

• **Haags Vredes Platform**, Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, of Valkenboskade 461, 2563 JC Den Haag, 070-3922102 giro 496449; www.haags-vredesplatform.nl, vergaderingen: 3e dinsdag v.d. maand. 20 u., Binnendoor 30

• **Humanistisch Vredesberaad**, Postbus 235, 2300 AE, Leiden. tel: 0648 233329. Giro 79911 tnv HVB, Alphen a/d Rijn. info@humanistischvredesberaad.nl; www.humanistischvredesberaad.nl

• **Vereniging Pais**, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel. 015-7850137, giro 4173490; info@vredesbeweging.nl; www.vredesbeweging.nl

FREERUNNING MET EEN FAKKEL ZO EENVOUDIG NOG NIET

De Olympische Spelen deel 1

Een traditioneel onderdeel van de Olympische Spelen is het fakkellopen, tot nu toe een vrij saai onderdeel. De fakkel werd aangestoken en in esta-fettevorm rondgesjouwd over de hele wereld, voor deze aankwam in het land waar de Spelen georganiseerd werden. Daar werd als hoogtepunt van deze race de grote Olympische vlam ontstoken. Dit jaar en daarvoor al mijn complimenten aan de Chinese regering is dat onderdeel gepimpt tot een zeer spannende estafetterace met hinder-nissen. Met elementen uit het onder jongeren zo populaire freerunning. Op onverwachte plekken langs de route zijn mensen ingehuurd die de opdracht hebben de vlam te doven en de door-komst van de vlam te verhinderen. Hierdoor worden de fakkellopers uitgedaagd spontaan alternatieve routes te zoeken. Ze vluchten tunnels in, springen in busjes, over muurtjes, daken en al deze vindingrijkheid en al dat doorzettingsvermogen moet uiteindelijk uitmonden in het ontsteken van de grote vlam in Peking. Maar voordat het zover is staan ons nog mooie momenten te wachten. Want zowel de lopers als de tegenpartij worden door de gang van zaken gedwongen steeds inventiever te werk te gaan. Misschien dat het uitmondt in dit soort taferelen: <http://www.youtube.com/watch?v=3KSr1poz6Y> (video in You Tube, 8 minuten) Het is jammer dat wij als kijkers slechts worden afgescheept met

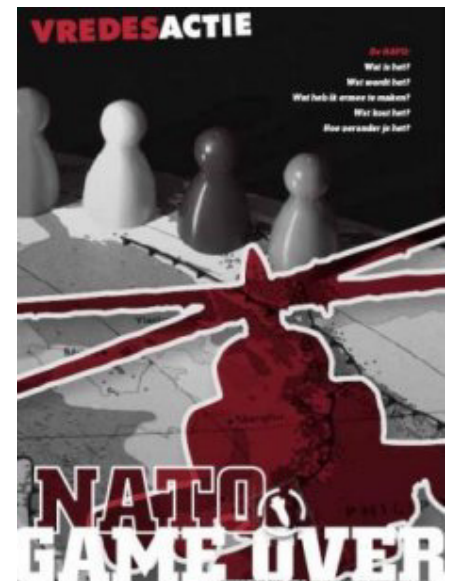

korte samenvattingen. We weten allemaal dat dat veel beter kan. Korte programma's op TV en dat de loop verder 24 uur per dag op internet te volgen is. Want behalve een spannende race willen wij als kijkers natuurlijk intriges. We willen halsbrekende toeren en af en toe een fakkeloper die met een gebroken been of gekneusde ribben moet afhaken. We willen Tibetaanse monniken die het bed delen met officials van het Chinees Olympisch Comité. Maar voor oerconservatieve instituten als China en het IOC zijn dit grote sprongen voorwaarts. Ik wil dan ook positief afsluiten door nogmaals mijn complimenten te geven aan de Chinezen, Boedha zij met hen!

PS In een volgende column wil ik het hebben over hetsuccesvolle Chinese poldermodel.

Harry Zevenbergen

bij een natie, waar de wonden van de nederlaag nog niet geheeld zijn, rechtse en/of extreem nationalistische krachten oproept. Dat het momenteel niet zo goed gaat in Rusland, is ten dele ook aan deze westerse expansiedrang te wijten. Formeel is de NAVO gericht op verdediging van het eigen territorium, maar zij opereert nu ook al 'out of area' in Afghanistan en weet qua expansie maar niet te stoppen. En dat alles omdat de grote broer Amerika dat wil. 'Hier past een duidelijke afwijzing', schrijft Bolkestein in genoemd artikel. Laat ik het nu eens van harte met hem eens zijn.

Handtekeningenactie tegen clustermunitie

Chris Geerse

Er is een handtekeningenactie gestart om de Nederlandse regering op te roepen om zich sterk te maken voor een verbod op clustermunitie. Dit i.v.m. de internationale conferentie die in mei 2008 hierover gehouden wordt. Nederland neemt deel aan het internationale proces tegen clustermunitie, maar pleit tevens voor uitzonderingen op het verbod voor bepaalde typen. Samen met enkele andere westerse landen pleit de Nederlandse regering dus voor een zwak verdrag, die de veiligheid van burgers niet voldoende kan garanderen. Want meer dan 98% van de slachtoffers van clustermunitie zijn burgers, die niet alleen tijdens maar ook lang na een conflict getroffen kunnen worden door achtergebleven blindgangers. Niet ontplofte resten clustermunitie maken tot op de dag van vandaag slachtoffers. Een internationaal verdrag moet de burgers ondersteunen en voorkomen dat clustermunitie in de toekomst nog gebruikt wordt. Een handtekening plaatsen kan op www.stopclustermunitie.nl.

NEE TEGEN DE DOORGAANDE NAVO-EXPANSIE

Hans Feddema

In de NRCHandelsblad van 16 april jl stond een opmerkelijk artikel van oud-VVD-leider Frits Bolkestein met als kop 'Uitbreiding NAVO richting Rusland fout'. Hij vond dat al fout in de jaren negentig. 'Rusland had verloren, het Rode leger lag aan het infuus. Er was geen enkele noodzaak voor militaire expansie'. Vanuit de vredesoptiek heb ik toen in meerdere fora hetzelfde standpunt ingenomen. Ook in een NRC-artikel. Mijn hoofdargument was, dat je een vijand na diens nederlaag geen trap na geeft, geen zout in zijn wonden strooit. Waren Sovjetrijk en het Warschaupact een op leem gebouwde elitedictatuur, het gaf de Russen ook een stuk eigenwaarde. Beider ineenstorting verwondde de Russische ziel. Zoals indertijd met de Duitse ziel na de nederlaag van WO I in 1918. Als tegenspeler heb je daar rekening mee te

houden. Westerse politici deden dat niet, maar strooiden in 1919 via een de nogal wraakzuchtige vrede van Versailles onnodig zout in de wonden, met alle gevolgen van dien. Dezelfde fout maken we nu al vanaf 1995 jegens de Russische natie, door het een na andere land van het vroegere Warschaupact - tot zeer dichtbij de Russische grens - lid van de NAVO te maken. Geopolitiek heet dat in mooie woorden, maar het is gewoon machtspolitiek, soms overkomend als versluierde spierballenpolitiek van 'wij zijn de sterkste'. Het blijkt recent bij het Kosovodictaat, bij de kwestie van het raketschild; nu wordt tijdens de NAVO-top in Boekarest ook de deur op een kier gezet voor Oekraïne en Georgië. Daarbij vergeet het Westen dat je daarmee

HET VERSCHRIKKELIJKE VADERLAND VAN ARMEN ELOYA

Jan Bervoets

In de Haagse kunsthal Gemak wordt tot en met 12 mei onder de titel "From Armenia with love" een tentoonstelling gehouden van werk van een drietal Armeense ballingen. De hoofdmoot wordt geleverd door Armen Eloya (geboren in Yerevan 1966), die in de jaren '90 van Armenië was ontvlucht. Hij werkt nu in Zürich.

In 'outsider' stijl tekent Eloya met zijn penseel figuren op panelen of papier, nu eens Magere Heinen of andere stakerige figuren in een omgeving van dood en verderf, dan weer haasjes of tekenfilmhelden in een context van zwarte humor. Daarmee verwijst hij uiteraard naar zijn tot een dictatuur verworpen vaderland, Maar ook laat hij zien dat in deze wereld vaderlandsidealen gemakkelijk kunnen worden vervormd tot militarisme, autoriteitsgeloof en tirannieke leiderschap. Dat blijkt ook uit de teksten op het werk, die tevens als titel dienen: werken als *Die Untergang des Dritten Reiches*, *I'm sure He'll come back* verwijzen naar concentratiekampen en gulags. Andere werken tonen bittere ironie. Een speelgoedtamboertje staat met een sleutel opgewonden klaar met de aanmoediging: "You are free now". Een metropoliet maakt gaten in het

plafond om het licht door te laten, dat van boven komt. Ma konijn vraagt aan haar echtgenoot: "Why you are so late?" Antwoord: "I was on the police station, there ask me why my ears are so long." Een reusachtige Betty Boop bestrijdt een speelgoedtank met een enorme lucifer als "bad machine". Dit wandgrote schilderij van 2 bij 3 meter staat hier afgebeeld.

Conclusie: er bestaat dus wel degelijk antimilitaristische kunst. Gemak is gevestigd op Paviljoensgracht 26 in Den Haag en is geopend van maandag tot zondag van 13-17 uur.

NATO GAME OVER!

Rob Boogerd

Alweer zo'n 10 jaar maakt het Belgische Forum voor Vredesactie gebruik van het actiemodel van de Burgerinspecties in de strijd tegen de NAVO kernwapenpolitiek. In navolging van de VN inspecties naar massavernietigingswapens in Irak nemen burgers zelf verantwoordelijkheid om op geweldloze en burgerlijk ongehoorzame

wijze de aanwezigheid van massavernietigingswapens in eigen land aan de kaak te stellen. Omdat de NAVO als militaire belangenbehartiger van de economie van het Westen conflicten in de wereld meer en meer militariseert en de bestaande oneerlijke machts- en welvaartsverhoudingen vergroot. Hoewel de focus van de afgelopen actie breder lag dan de kernwapenpolitiek werd ook ditmaal gegrepen naar het middel van de burgerlijke ongehoorzaamheid door strikt geweldloos te pogen het NAVO hoofdkwartier binnen te dringen. Afgelopen Zaterdag 22 maart organiseerde het Belgische Forum voor Vredesactie een massale actie van burgerlijke ongehoorzaamheid bij het NAVO hoofdkwartier in Brussel. In aanloop naar de NAVO top over de toekomst van het militaire bondgenootschap die enkele weken later in Boekarest zou plaatsvinden en ongeveer 5 jaar na de inval van Irak probeerden honderden vredesactivisten het NAVO hoofdkwartier binnen te dringen om deze symbolisch te sluiten. Onder de deelnemers waren mensen uit 17 verschillende landen. Uiteindelijk deden er volgens de organisatie 800, volgens de politie van Brussel 1000 mensen mee, waarvan er ongeveer 500 werden gearresteerd. Het grootste deel van de deelnemende vredesactivisten werd al buiten de basis

Armen Eloya, bad machine.

Acryl op 2 panelen, 2 x 3 meter.

Arrestaties van demonstranten in Brussel, 22 maart 2008

aangehouden, maar ongeveer 50 van hen lukte het om ondanks de grote inzet van politie en militairen tot het NAVO complex door te dringen. Onder hen 25 van de ongeveer 100 Nederlanders, die met een tweetal bussen en op eigen gelegenheid naar Brussel waren gekomen. Volgens Vredesactie dreigde de politie zelfs de deelnemers van een literaire wandeling rond het NAVO-complex op te pakken. Het ging hier om een "niet-ongehoorzame" demonstratiegroep van onder meer schrijvers die mee protesteerden tegen de afhankelijkheid van België van de NAVO. In de loop van de avond werden

de arrestanten weer vrijgelaten en naar verwachting zal er geen verder juridisch vervolg op de actie komen. Dit omdat het binnendringen van een militaire basis in België een politiek misdrijf is, wat voor een jury-rechtbank zou moeten komen. Iets wat de Belgische autoriteiten de afgelopen tien jaar nooit aangedurfd hebben. Al met al was het een duidelijk signaal aan de vooravond van de NAVO-top dat velen de machtspolitiek zat zijn. Met het oog op de verheugend grote Nederlandse deelname lijkt er ook wat meer perspectief om ook in Nederland weer eens een Burgerinspectie te organiseren.

KORTE BERICHTEN

Oproep aan Griekenland, Cyprus en Turkije om recht op dienstweigering goed in te vullen

Organisaties die opkomen voor het recht van gewetensbezwaarden om militaire dienst te weigeren hebben Griekenland, Cyprus en Turkije opgeroepen om dat recht te erkennen en in praktijk te brengen overeenkomstig de Europese en internationale normen. In Turkije en het noordelijk deel van Cyprus wordt het recht op dienstweigering nog helemaal niet erkend. Dienstweigeraars gaan de gevangenis in, worden na ontslag daaruit opnieuw opgeroepen, waarna bij weigering opnieuw een gevangenisstraf wacht. In Griekenland en het zuidelijk deel van Cyprus bestaat de mogelijkheid om dienst te weigeren wel, maar in de praktijk wordt dat wel zo moeilijk mogelijk gemaakt. De vervangende dienst is 2x zo lang als de militaire en aan al dienende militairen en reservisten wordt elk recht op dienstweigering onthouden.

Tot de ondertekenaars behoorden o.a. Amnesty International en War Resisters International..

Feest in Den Haag?

Rond 21 september, de dag van de vrede, komt er een open dag voor internationale organisaties. De gemeenteraad had namelijk bij de begrotingsbehandeling in 2007 een motie van D66 aanvaard, waarin wordt voorgesteld zo'n open dag te houden. De gemeente steunt een aantal internationale organisaties die deze open dag aan het voorbereiden zijn. Ook wordt bekeken in hoeverre ambassades en instellingen voor internationaal onderwijs interesse hebben in het meedoen aan deze dag. Het valt te bezien of dit wel op de 21e zal gebeuren. Die dag is een zondag, en Veteranendag is wegens de zondagsrust naar zaterdag 28 juni verplaatst....

Museum voor Vrede en Geweldloosheid zoekt nieuw bestuurslid

Het Museum voor Vrede en Geweldloosheid zit dringend verlegen om een nieuw bestuurslid. Het liefst een secretaris, omdat die is weggefallen. Maar we kunnen ook schuiven met de functies binnen het bestuur. We vergaderen elke 6 weken in Amsterdam, dicht bij het Muiderpoortstation op woensdagavond van 19 tot ruim 21 uur. Wilt u meer weten? U aanmelden? Dan graag contact opnemen met Hein van der Kroon tel 020-665.53.33 of Loes Sjerp 0229-54.12.88.

Helpt Belgische burgemeesters is 'Burgemeester voor Vrede'

Door de aansluiting van de 295e is nu 50% van de Belgische burgemeesters lid van het netwerk 'Burgemeesters voor Vrede'. Dit wordt geleid door de burgemeesters van Hiroshima en Nagasaki. De erbij aangesloten leden zetten zich in voor kernontwapening en vredeseducatie. In Nederland is ook veel steun voor 'Burgemeesters voor Vrede'. Een belangrijke rol speelt de burgemeester van Uden, waar de legerbasis van Volkel zich bevindt. Van 12 tot 14 juni komt er weer een internationale vergadering van Burgemeesters voor Vrede in Den Haag. We verwachten veel belangstelling van de vredesbewegingen .

Bron: *Friends of the Earth Bulletin*, winter 2008, Vergadering Haags Vredesplatform van 15 april..

Leden van War Resisters League worden lastig gevallen door de FBI

Sedert medio maart wordt de WRL geconfronteerd met FBI-agenten die hen vragen stellen over vernielingen aan een wervingskantoor van de VS-strijdkrachten. Op 6 maart werden vernielingen aangericht aan een wervingskantoor op Times Square in New York. De conservatieve groepering Move America Forward heeft gesuggereerd dat de WRL daar iets mee te maken heeft. Sedertdien krijgen leden van de WRL agenten van de FBI aan de deur of ze worden er door opgebeld. Ook leden van Students for a Democratic Society en van de Movement for a Democratic Society worden lastig gevallen. Inmiddels heeft de WRL haar leden geadviseerd geen vragen te beantwoorden, maar contact op te nemen met een advocaat. De ervaring leert n.l. dat de FBI anders hinderlijk blijft aandringen

Jan Bervoets,
Chris Geerse.

DE KEERZIJDEN VAN ZESTIG JAAR ISRAËL

Jan Bervoets

Op 14 mei 1948 riep David Ben Goerion de onafhankelijkheid van Israël uit. Nog geen 24 uur later vielen Egyptische, Syrische, Jordaanse en Iraakse militairen de pas door de VN erkende soevereine staat binnen. Sedertdien was Israël in oorlog met de Arabische wereld, inclusief de Palestijnse minderheid die na de uitroeping van de Israëliërische staat vrijwillig uit het beloofde land vertrokken was. Sedertdien verdedigt Israël, dat vreedzame volk, dat immers het zesde van de tien geboden "gij zult niet doden" voor ogen heeft, de "veilige" levenruimte waar het volgens de bijbel voor zijn twaalf stammen recht op heeft.

Evenmin als alle twaalf stammen van weleer in het Bijbelse Palestina in staat waren een eenheid te vormen – Jakob had zijn twee oudste zonen immers vervloekt wegens het plegen van gruweldaden, en na de verovering van Kanaän trokken de leden van de stam Benjamin rovend en plunderend rond als verstotelingen van de Israëlitische gemeenschap – even onwaar is het officiële verhaal van het ontstaan van de staat Israël. In het *Historisch Nieuwsblad* van februari j.l. vat Simone Korkus uit Jeruzalem samen hoe een groep Nieuwe Historici, waaronder Illia Pappé, Avi Shlaim en Benny Morris de waarheid over het ontstaan van Israël aan het licht hebben weten te brengen. Benny Morris leverde de achtergrond voor sommige bijschriften van de tentoongestelde foto's van *Palestina 1948* in het Tropenmuseum; de directeur van dat museum zegt dat Morris "niet bepaald bekend staat als een voorvechter van de Palestijnse staat". Van Illia Pappé is onlangs het boek *De etnische zuivering van Palestina* in het Nederlands verschenen, en deze titel drukt exact uit wat er is gebeurd na 21 november 1947. Pappé doceert in Londen, de anderen in Israël, geen van de auteurs is Palestijn. Op die 27e oktoberdag werd de VN-resolutie 181 aanvaard, waarbij een deel van het toen nog Britse protectoraat Palestina (of Cisjordanië) aan de joodse minderheid werd toegewezen. Binnen dat deel bleven de Arabische stammen zich tegen de Israëliërische overheersing verzetten. met als gevolg aanlagen over en weer en 100 doden en 200 gewonden per week. Totdat de Joodse strijdorganisaties Haganah, Irgoen, Lechi en Palmach in april 1948 een

"plan D" ontwikkelden, dat gewelddadige zuivering van de Palestijnse dorpen inhield. Ook Palestijnen, die een niet-aanvalsverdrag hadden ondertekend, zoals het dorp Deir Yasin, werden aangevallen en met hun vrouwen en kinderen afgeslacht op een wijze die we nu van de Janjaweed in Darfur kennen. Met hetzelfde effect: de Arabische bevolking koos voor de vlucht. Toen de Israëliërische staat werd uitgeroepen, was de naqba (catastrofe) nagenoeg voltrokken. De gruwelen, van het soort waarover Jakob reeds zijn vloek had uitgesproken, werden door het Britse gezag en de tot sancties bevoegde VN gedoogd.

De Arabische interventie van 1948 kwam dus na een voldongen feit. Het leidde tot een zinloos bloedvergieten, te meer daar geen van de Arabische mogendheden er op uit was de Palestijnen te bevrijden of te verdedigen. Israël, dat door de VN 55% van Cisjordanië kreeg toegewezen, won bij een wapenstilstand in 1949 80%, waaronder Lydda en Ramle, twee door Yitzhak Rabin ontruimde steden vlakbij Jeruzalem – op bevel van Ben Goerion, die de inwoners met een handgebaar van de kaart veegde. Transjordanië kreeg de Westelijke Jordaanoever en bestond nu verder als Jordanië, Egypte kreeg de Gazastrook. Van een Palestijnse staat was toen geen sprake, want de Palestijnse samenleving vormde geen staatkundige eenheid. Maar dat argument nam niet weg dat

deze samenleving werd vernietigd en dat met de bestaansrechten van de Palestijnen geen rekening werd gehouden. Dat gebeurt overigens nooit als men tot verwezenlijking van de staatkundige eenheidsgedachte militaire middelen gebruikt: het recht is dan altijd aan de winnende partij. Waren er in die beginjaren van collectivistisch idealisme in het Israël van de eerste decennia ooit *kibbutzim* waarin Palestijnen op gelijke voet hebben mogen participeren?

Zestig jaar later heeft Israël problemen met terrorisme van Palestijnen. Men zoekt er naar oplossingen door verovering van aangrenzende territoria, muren en tegen-terrorisme. Voor de rechtvaardiging heeft men steeds meer wetten voor ogen, zonder in te zien dat een staatsideologie, gegrondvest op de etnische soevereiniteit van een natie nooit tot vrede kan komen, omdat handhaving van deze ideologie altijd tot verzet van minderheden leidt.

/// // // // //

Naqba-herdenkingen zijn er in Amsterdam door de filmdagen Silent Wintesses in De Balie van 14 tot 18 mei en door een manifestatie op de Dam en in de Doopgezinde Singelkerk op 17 mei (zie de actie-agenda). De tentoonstelling in het Tropenmuseum, Palestina, herinneringen aan een verdwenen vaderland, met bronnen uit het 'Naqba archive', loopt nog tot 4 januari 2009.

/// // // // //

24 maart: The Raging Grannies op het Plein: ALLEMAAL MEEZINGEN!!!

Gewetensvrijheid een groot goed

Een overpeinzing bij 85 jaar dienstweigeringswet

Actuele zaken in het Nederland van 2008 doen de vraag rijzen in hoeverre vrijheid van geweten en vooral de eerbiediging hiervan in ons land nog in goede handen is. Daar zijn de gevallen van gemoedsbezwaren bij sommige ambtenaren van de burgerlijke stand wanneer het gaat om het sluiten van homo-huwelijken. Daar is ook het geval van de aanstelling van straatcoaches in Amsterdam met streng-Islamitische opvattingen die volgens hun geweten vrouwen geen hand mogen geven. Het zijn allebei voorbeelden van gewetenskwetsies die mij niet aanspreken. Daar gaat het echter niet om. Het gaat om de reacties hierop. Opvallend was de onwelwillende houding bij sommige instanties en kringen om hieraan tege-moet te komen. Het is mijns inziens een punt van beschaving van een samenleving als bij duidelijk gewetensbezwaren van andersdenken-den hieraan wel wordt tegemoetge-komen.

Persoonlijk heb ik op dit punt positieve ervaring. Als jong-ingenieur van gemeentewerken kreeg ik in de vijftiger jaren tijdens de koude oorlog, eens de opdracht in het kader van Bescherming Bevolking, de B.B. dus, onderzoek te doen in hoeverre de regenwaterriolering dienstbaar zou kunnen worden gemaakt aan bluswatervoorziening in oorlogstijd. Daarop ben ik toen naar de directeur gegaan met het verzoek mij hiervan te ontheffen, op grond van mijn gewetensbezwaren tegen deelname aan mogelijk oorlogsgebeuren, waarvan ook de B.B. deel zou gaan uitmaken (civil defence). De directeur antwoordde dat hij mijn opvattingen niet deelde, maar ze wel respecteerde. Zonder verdere consequenties werd ik van de opdracht ontheven.

Blij met Nederland

Het is prettig te leven in een land waarin de samenleving het toestaat aan het individu ergens niet aan mee te werken

als het indruist tegen zijn diepste overtuiging in zake goed en kwaad. Daarom ben ik blij met Nederland dat al in 1923 voorop liep met een wet die erkenning van gewetensbezwaren tegen militaire dienst mogelijk maakte. Bij herziening in 1962 werden gewetensbezwaren omschreven als de godsdienstige of zedelijke overtuiging die deelneming aan elk oorlogsgeweld verbiedt.

Die wet is er overigens niet zonder slag of stoot gekomen. We zijn veel dank verschuldigd aan de denkers/activisten en de dienstweigerers uit de tijd van de eerste wereldoorlog en de jaren daarna. In 1915 ontstond rond de groep van Kruyt, Bart de Ligt, A.R. de Jong het dienstweigeringsmanifest met oproepen tot dienst- en werkweigeren en vervolgens een adres aan de regering inzake gewetensvrijheid voor mensen met onoverkomelijke bezwaren tegen het militarisme en nationaal verweer. Dienstweigerers als Herman Groenendaal, Cas Duits, Jan Roos, Johan Jurriaans belandden in de gevangenis. De laatste twee stierven daar zelfs. Herman Groenendaal kreeg bekendheid door zijn hongerstaking (1921). Hun strijd was echter niet tevergeefs.

Overigens zijn later bij de uitvoering van de wet van 1923 ook wel fouten gemaakt. De commissie tot onderzoek van gewetensbezwaren heeft niet altijd een situatie goed onderkend. Dat na de tweede wereldoorlog iemand als Cor Hoek niet werd erkend, waarna hij in Veenhuizen terecht kwam, vormt een zwarte bladzijde. Maar over het geheel genomen kunnen we blij zijn met al 85 jaar positieve aandacht in ons land voor gewetensvrijheid. Dat moet echter wel blijven ook op andere terreinen dan die van pacifisme en anti-militarisme. Een kwestie van beschaving.

Koos de Beus

KORTE BERICHTEN

Wat doet die wapenhandelaar in ons parlement?

Op 17 april bezocht Tom Burbage, Vicepresident van Lockheed Martin de Tweede Kamer in een besloten zitting om te praten over de Joint Strike Fighter 9JSF). Dit geheime onderhoud bleef niet onopgemerkt, want de Campagne tegen de Wapenhandel organiseerde op het plein demonstratie. Ondanks de schrale voorjaarswind was het rond

het middaguur lange tijd zeer levendig. Een dertigtal mensen spraken op het Plein het publiek en de kamerleden aan om te protesteren tegen het dure oorlogsvliegtuig. Zij waren niet de enigen. Het Nederlandse bedrijfsleven, dat zich voor de JSF had laten strikken, weigert nu de bijdrage te leveren waar het project om vraagt. Intussen is de eindbeslissing over de aanschaf van het vliegtuig bepaald op 2010.

Het Nederlands Sociaal Forum gaat slapen.

Op 4 maart heeft het NSF een plenaire vergadering gehouden over de toekomstige Forumvergaderingen in Nederland. Men heeft besloten dit jaar geen forum te houden, maar in de 'sluimerstand' te gaan. Er komen dus geen geregelde bijeenkomsten, tenzij de situatie daarom vraagt. Er is een voorlopig contactbestuur gevormd om de site en de correspondentie in stand te houden.

Nederland kweekt kindsoldaten

Op 13 april zond het VARA-programma *Zembla* een reportage uit over de vooropleiding van jongeren tot 'veiligheidsexpert' met de bedoeling dat zij met 18 jaar in het leger zouden worden opgenomen. De klassen bestaan uit 16-17-jarigen, die worden geoefend in discipline en in het hanteren van wapens. Mogen ze dan ook met scherp schieten? De commandanten en legerpsychologen vonden van niet, want de aspirant-rekruten waren veel te jong om oordeelkundig met een vuurwapen om te gaan. Staatssecretaris van Defensie De Vries vond van wel, want deze jongens in opleiding zouden toch met alle oefeningen mee moeten kunnen spelen! Het zal nu wel duidelijk zijn dat dit kabinet niet van plan is het internationale verdrag tegen kindsoldaten te ondertekenen...

Team voor vredescultuur in Israël en Palestina

In het kader van de onderhandelingen tussen de regeringen van Israël en Palestina is een team bezig met het uitdenken van maatregelen om een vredescultuur te bevorderen. Het team is ontstaan op aandringen van de Israel/Palestine Center for Research and Information (IPCRI). Het IPCRI maakt nu een lijst van taken die de regeringen op zich zouden kunnen nemen. Op de lijst staan al:

- Oprichting van een internationaal fonds om de vrede tussen Israël en Palestina te bevorderen.
 - Oprichting van een Ministerie van Vrede in zowel Palestina als Israël.
 - Aanpassing van de teksten in schoolboeken, zodat over en weer meer begrip voor elkaar ontstaat.
 - Komen tot een effectief mechanisme om haat zaaien tegen te gaan.
 - Ondersteuning voor programma's op radio en tv die bijdragen aan een vredescultuur.
- Meer ideeën zijn welkom bij het IPCRI www.ipcri.org

Terugkerende activiteiten

- Op woensdag eenmaal per maand - Den Haag - 15.00 - 17.00: **Picket-line** Coalitie tegen Alle Oorlog. 1 x per maand, woensdagmiddag, voor precieze datum mail naar contact. Manifestatie tegen alle vormen van oorlog: economisch, uitsluiting van migranten en gewapende oorlog. Plein, naast de Tweede Kamer. gratis. Org: MAid. Info: 070-3800273 / 06-387 57 116.
- Elke woensdag - Enschede. - 17.30 tot 18.00. Stiltekring voor Vrede en Geweldloos Samenleven, n.a.v. de Decade van de V.N. en de Decade van de Wereldraad van Kerken.. Bij het NS station.. gratis. Org: Leden Doopsgezinde Gemeente Twente Oost te Enschede. Info: 053 476 33 41.
- Elke vrijdag - Amsterdam - 12:45 -13:45 uur: Wake Vrouwen in het Zwart - in Amsterdam op het Spui (bij 't Lieverdje). Elke eerste vrijdag van de maand (al sinds 1990)! Tegen de Israëlische bezetting van Gaza en de Westoever. Voor verdere informatie: zie onze website.. Org: Vrouwen in het Zwart - Amsterdam. Zij houden in Juni ook elke zaterdag een flyeractie in Leeuwarden met de leuze Stop de bezetting van Palestina.
- Tentoonstelling t/m 15 mei – Gemak Den Haag, *From Armenia with Love*, kunst van Armeense ballingen, w.o. de in dit nummer besproken Armen Eloyan; daarna de tentoonstelling *Beroep reporter*, waarover nog niets nader bekend. . Den Haag, Paviljoensgracht
- Tentoonstelling t/m zo 31 aug 2008 – Overloon Tentoonstelling Onderdrukking en Bevrijding over Duitse dienstweigeraars in de Tweede Wereldoorlog. Liberty Park, Museumpark 1. Open: 10-17 uur; juli-aug. 10-18 uur. Org: Museum voor Vrede en Geweldloosheid. Info: 020-668.18.68 (Hein v.d. Kroon).Zie ook elders in dit nummer.

Eendaagse activiteiten

- vr 9 mei 2008 t/m ma 12 mei 2008 – Appelscha, Politiek festival Anarchistische Pinksterlanddagen. Een van de thema's van dit jaar is de geschiedenis van het antimilitarisme. Kampeerterrein tot Vrijheidsbezinning, Aekingaweg (volg de pijlen vanaf de bushalte in Appelscha centrum). Zelf tent etc. meenemen en géén alcohol.
- di 14 - vr 18 mei: kritische filmserie n.a.v. 60 jaar Israël *Witnessed from Within* in De Balie te Amsterdam. Org: Gate48 en United Civilians for peace.

Aktie

AGENDA

Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op www.aktieagenda.nl (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).

- za. 17 mei: herdenking van de keerzijde van Israëls onafhankelijkheid, de verdrijving of etnische zuivering van Palestina (*naqba*).op de Dam in Amsterdam van 13 tot 14 uur, om 14,45 uur een bijeenkomst in de Doopsgezinde Singelkerk, Singel 452. Sprekers Robert Soeterik, auteur van het boek *De verwoesting van Palestina*, Hajo Meyer, Omar Berghouki en mogelijk Dries van Agt.
- Do 21 mei: Lezing over Hedge Funds door Rodrigo Fernandez. Diner vooraf op 18.30 uur (reserveren!). Org. Haagse Pook, centrum De Paardenberg, bij de Julianakerk in Den Haag.
- vrij. 23 mei, lezing van Fred Hamburg over Amerikaanse oorlogspropaganda. Org. Haags Vredesplatform. Wijkcentrum De Kruin, Acaciastraat 178a, Den Haag, 20.00 uur.
- za 24 mei 2008 - Den Haag - 09:30-17:30 Seminar Money for Women Peacemakers. Pioniers uit verschillende landen vertellen

hoe investeringen in activistes een bijdrage aan duurzame vrede kunnen betekenen. Gratis. Vooraf aanmelden!. Ihkv. de Internationale Vrouwendag voor Vrede en Ontwapening. Org: IFOR's Women Peacemakers Program e.a. Info: 072-5123014.

- zo 25 mei 2008 - Eindhoven - vanaf 14:00 Feest 25 jaar Actiekoor Lopend Vuurtje. Feestoptreden, ook met nieuw repertoire, in de Omslag-tuin. Rond etenstijd een Wereldmaaltijd voor wie zich daarvoor vooraf heeft aangemeld. Omslag, Hoogstraat 301a. Org: Lopend Vuurtje. Info: 040-2570125 of 040-2859319.
- do 29 mei 2008 - Utrecht - 20:00 Debat "Is China de oplossing voor ontwikkeling in Afrika?" Engelstalige discussie over de rol van Chinese bedrijven in o.a. Congo en de Sudan. Tumult, Domplein 5. Gratis. Org: IKV Pax Christi en Niza. Info: 030 2333346.
- za. 31 mei: Open vredeswerkdag van IKV-Pax Christi voor deelnemers aan de vredesweek van 20-28 september, bij IKV Pax Christi, Godebaldkwartier 74, (Hoog-Catharijne), Utrecht
- 1 juni: Eerste vertoning van *The forbidden team*, een documentaire over een Tibetaans voetbalelftal. Org: *Movies that Matter*, Verdieping i.s.m. Amnesty groep Rotterdam in het Filmtheater Venster in Rotterdam om 15.30 uur.
- 12-14 juni: Bijeenkomst Mayors for peace in Den Haag. Beraad van burgemeesters tegen kernbommen en tegen aanvallen op steden in oorlogstijd.

Utopia

**Daar waar geen vete wordt beslecht
Met bommen- en granaat gevecht
Maar met de rede, het verstand
Daar is Utopia, mijn land.**

**Daar waar een mens een mens mag zijn
Vrij van ieder politiek venijn
Waar men problemen oplost met verstand
Daar is Utopia, mijn land.**

**Daar waar kritiek niet wordt geknecht
Waar vrijheid heerst en mensenrecht
Daar is mijn Utopia.**

**Daar waar geen soldaten zijn
Geen oorlog en geen oorlogspijn
Daar is mijn Utopia.**

Martha Buitenkamp

